

CONVOCAAT 2010, 1

LIMBURGS GESCHIED- EN OUDHEIDKUNDIG GENOOTSCHAP

mede gesubsidieerd door de
provincie limburg

Kring Parkstad Limburg

Mr. Ir J. Smeets
Haagstraat 14
6447 CJ Merkelbeek
046 442 13 19
smeetsbna@planet.nl

Activiteit: *Lezing drankbestrijding 1897-1945*

Wanneer: *Op woensdag 10 februari 2010 van 20:00 tot 22:00*

Locatie: *De aula van Rijkheyt te Heerlen*

Lezing door Chris Dols over de drankbestrijding in Limburg

Aan leden van de kring Parkstad Limburg en overige belangstellenden

Merkelbeek, januari 2010

Graag nodigen wij u uit voor een lezing op **woensdag 10 februari**, 20.00 uur in de aula van Rijkheyt, Centrum voor regionale geschiedenis / Thenrmenmuseum, Coriovallumstraat 9 te Heerlen. De lezing zal gehouden worden door de heer **Chris Dols** met als onderwerp:

KONING ALCOHOL KATHOLIEKE DRANKWEER IN LIMBURG, 1897-1945

Alcoholmisbruik zorgde in de negentiende en twintigste eeuw voor sociale ellende, vooral in de geïndustrialiseerde gebieden. De fles betekende voor arbeiders een vlucht uit het gereguleerde bestaan. Een gebrek aan goede leefomstandigheden en voorzieningen op het gebied van cultuur en ontspanning dreef de arbeider weg van huis, naar de kroeg. Niet zelden gaven arbeiders een aanzienlijk deel van het weekloon uit aan drankconsumptie. Vrouw en kinderen werden dientengevolge in leed en ellende ondergedompeld. Drankmisbruik leidde er wel vaker toe dat mannen hun gezin aan de bedelstaf brachten. Socialisten, liberalen en protestanten, elk ontwikkelden ze in de loop van de tijd wel een eigen beweging die de strijd aanbod met het alcoholisme. 'Moderne drankbestrijders' zagen in donkenschap niet langer een individueel maar een maatschappelijk probleem, dat vroeg om een maatschappelijke oplossing. De wetenschappelijke bestudering van het alcoholisme, de strijd voor wettelijke maatregelen en de vorming van drankweeorganisations kwamen tot ontwikkeling.

Ook katholieken wisten vanaf het einde van de negentiende eeuw een groot offensief tegen het alcoholisme op touw te zetten. Naast sociaal-christelijke waren er moraal-theologische motieven in het spel. Geestelijken traden op als 'milieu-managers' en trachtten een homogeen katholiek milieu vorm te geven, met kernwaarden als matigheid en soberheid. Het alcoholisme werd door velen van hen beschouwd als de 'moeder van alle zonden'. Spin in het web van de katholieke drankbestrijding was de nationale koepelorganisatie Sobriëtas, die de drankbestrijders in 1899 oprichtten. In Limburg, waar vooral gevochten werd tegen het zogeheten 'bieralcoholisme', werden duizenden mensen lid van Sobriëtas. Katholieken van jong tot oud bezochten lezingen en congressen, lazen tijdschriften en almanakken, speelden toneelstukken, liepen mee in processies en optochten en namen deel aan andere grote anti-alcoholische manifestaties, om zo Koning Alcohol van zijn troon te stoten.

Tijdens de lezing zal hij een panorama schetsen van de katholieke drankbestrijdingscultuur in de zuidelijkste provincie. Met behulp van veel verschillende soorten bronnenmateriaal brengt hij deze cultuur weer tot leven.

Biografie

Chris Dols (Nijmegen 1985) is cultuurhistoricus en per 1 september 2009 als junioronderzoeker verbonden aan de afdeling geschiedenis van de Radboud Universiteit Nijmegen. Onder begeleiding van prof. dr. Marit Monteiro en dr. Marjet Derks bereidt hij een proefschrift voor dat handelt over de verstrengeling van de processen van 'social engineering', kerkhervorming en herbronning in de katholieke gemeenschap tijdens de lange jaren zestig. Dols studeerde geschiedenis aan de Radboud Universiteit Nijmegen, de Universiteit van Amsterdam en de University of Dundee. Over de katholieke drankbestrijding publiceerde hij de boeken *De Geesel der Eeuw* (2007) en *Koning Alcohol* (2008) en enige artikelen in vaktijdschriften.

Al met al genoeg ingrediënten voor wederom een boeiende lezing.

Met vriendelijke groet,
Het kringbestuur Parkstad Limburg.

Jaarprogramma 2010

Lezingen: 18 januari, 10 februari, 22 maart, 26 mei, 6 september, 20 oktober, 24 november

Excursies: 24 april, 26 juni, 11 en 12 september, 23 oktober